

Konsekvenser av koronapandemien for barnehagene og skolestarterne

Under pandemien fant barnehagene nye arbeidsmåter for å tilpasse seg restriksjonene. Flere av barnehagene har også måttet gjøre endringer i forberedelsene til skolestart – særlig i 2020 da begrensningene var størst. Det er mye lærdom å ta med seg fra pandemiperioden og over til den ordinære barnehagehverdagen.

RAPPORT | SIST ENDRET: 30.08.2022

Tittel:

To rapporter om konsekvenser av koronapandemien for barnehagene og skolestarterne

Rapporten:

Last ned rapporten Koronapandemiens konsekvenser for overgang mellom barnehage og skole (PDF)

Last ned rapporten Koronapandemiens konsekvenser for barnehagesektoren - en oppfølgingsstudie (PDF)

Forfatter:

Trine Monica Myrvold, Elisabeth Bjørnestad, Cecilie Pedersen Dalland, Leif Hernes, Silje Hølland, Ellen Os og Nina Winger

Utgiver:

OsloMet

År:

2022

Om disse rapportene

Dette er en analyse av to ulike rapporter; Koronapandemiens konsekvenser for barnehagesektoren. En oppfølgingsstudie og Koronapandemiens konsekvenser for overgang mellom barnehage og skole.

For å få mer kunnskap om hvordan koronapandemien påvirker barnehage- og skolehverdagen for de yngste elevene, ble det gitt et tilleggsoppdrag til OsloMet om å undersøke håndtering og konsekvenser av koronapandemien i barnehager og i begynneropplæringen. Funnene fra dette oppdraget publiseres nå i to rapporter. En om håndtering av koronapandemien i barnehagesektoren, og en om håndtering av koronapandemien i overgangen mellom barnehage og skole

Hovedfunn

- Utfordrende vikarsituasjon i barnehagene vinteren 2021-22
- Både fordeler og ulemper med restriksjonene for barnehagebarna
- Endringer i forberedelser til skolestart høsten 2020 og 2021
- Ulike synspunkt på pandemiens konsekvenser for skolestarterne
- Færre av de yngste elevene har spesialpedagogisk hjelp

Utfordrende vikarsituasjon i barnehagene vinteren 2021-22

Den aller største utfordringen i barnehagene vinteren 2021-22, var det store fraværet på grunn av sykdom og karantene blant ansatte, og den medfølgende utfordrende vikarsituasjonen. Vikarmangelen svekket kvaliteten på det pedagogiske tilbudet, noe som en del ansatte syntes ga en spesielt vanskelig arbeidssituasjon.

Både fordeler og ulemper med restriksjonene for barnehagebarna

Styrere og barnehagesjefer er ganske enige om at noen barn hadde stort utbytte av koronatiltakene i barnehagen, først og fremst de små gruppene og den nære kontakten med én, fast voksen. Det er færre, men fortsatt ganske mange, som mener at tiltakene ga barna utfordringer. Noen problematiske sider ved tiltakene var blant annet at barna fikk et lite lekemiljø, at de ikke kunne velge lekekamerater selv, og at ikke alle gruppene hadde barnehagelærer.

Det er mye å lære av barnehagenes erfaringer under pandemien. Mange barnehager forteller at de vil fortsette å jobbe mer med barna i små grupper. Mange syntes erfaringen med kortere åpningstid og full bemanning i åpningstiden var god, og noen ønsker seg en mulighet til å avtale oppholdstid med foreldre for å kunne planlegge bemanningen bedre. Enkelte barnehager opplevde at de fikk mer tid med barna fordi rutinene knyttet til måltider, plantid og møter ble endret. De digitale ferdighetene som de ansatte tilegnet seg i løpet av pandemien vil også benyttes fremover, og erfaringen er at deltakelse på en del møter og kurs kan effektiviseres når de holdes digitalt. Ikke minst fikk barnehagene drillet inn nye rutiner for hygiene og renhold, som mange sier de vil opprettholde.

Endringer i forberedelser til skolestart høsten 2020 og 2021

Flere barnehager har måtte gjøre endringer i forberedelsene til skolestart – særlig i 2020. da begrensningene var størst. Det var primært fysiske møter som ble redusert. Mange kommuner har prøvd å skjerme utsatte barn, og prøvd å opprettholde forberedende tiltak for disse, eventuelt med tilpasninger. Internt i barnehagene har skoleforberedende tiltak blitt gjennomført – bare med en kohortorganisering. Overføringssamtaler mellom de pedagogiske lederne og skolene har stort sett blitt gjennomført, blant annet ved å ta i bruk digitale løsninger.

Lærerne har ikke gjort store endringer i opplegget før elevene begynner på skolen, utover at de har tilpasset seg til koronareglene. Lærerne har forsterket arbeidet med å skape et trygt og godt sosialt miljø i klassen, ettersom barna i mindre grad har fått møtt hverandre før skolestart.

Ulike synspunkt på pandemiens konsekvenser for skolestarterne

Blant barnehageansvarlige i kommunene og styrere, er det store forskjeller i synet på hva pandemien har betydd for skolestarterne. Enkelte mener at elevene kan ha blitt styrket i overgang til skole på grunn av organiseringen med mindre grupper og tettere voksenrelasjoner. Det er svært få som mener at elevene har fått store utfordringer ved skolestart på grunn av koronatiltakene i barnehagen. Likevel uttrykkes det en bekymring for hva manglende språklig og sosial trening vil gjøre med barna i overgangen til skole.

Færre elever med spesialpedagogisk hjelp

Blant barna som begynte på skolen under pandemien er det en liten nedgang i andelen med spesialpedagogisk hjelp. Reduksjonen i andel barn med slik hjelp er særlig tydelig i områder med mye smitte. I områder med lite smitte, er andelen barn med tiltak tilnærmet stabil. Ut fra analysene kan det ikke trekkes sikre konklusjoner om årsakene til reduksjonen i andel barn med spesialpedagogisk hjelp. Barna kan ha hatt mindre behov for hjelp, eller det kan være et utslag av at pandemien skapte hindringer i utredningen av barn, i gjennomføringen av tiltak, eller i personalets mulighet til å identifisere barn med behov for hjelp.

Om datainnsamlingen

Datainnsamling ble gjennomført i april/mai 2022.

Datagrunnlaget består av:

- Spørreundersøkelser til kommunale barnehagesjefer og barnehagestyrere. 150 kommunale ledere (inkl. bydeler) besvarte undersøkelsen. Dette gir en svarprosent på om lag 41. 247 styrere besvarte skjemaet. Det gir en svarprosent på 39.
- Samtaler med åtte pedagogiske ledere individuelt og i grupper fra fem forskjellige barnehager
- Ti video-logger (vlogger) fra pedagogiske ledere i fem forskjellige barnehager
- Intervjuer og skriftlige tilbakemeldinger fra fem lærere på 1. trinn
- Udirs data om spesialundervisning og særskilt norskopplæring